

ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРΟΣЯТ ЗАЛЕЖНО ВІД СКЛАДУ РАЦІОНІВ ГОДІВЛІ

О.І.Юлевич, кандидат технічних наук, доцент

Р.В.Шегда, студент

Миколаївський державний аграрний університет

Розглянуто питання впливу різних раціонів годівлі на показники добових приростів відлучених поросят великої білої породи. Показано залежність добових приростів тварин за певні періоди розвитку від вмісту незамінних амінокислот, клітковини, вітамінів і мінералів.

Ключові слова: відлучені поросята, добові прирости, клітковина, мінеральні речовини, вітаміни.

Вступ. Свинарство завжди вважалося не тільки економічно вигідною, але і високопродуктивною галуззю, що значною мірою визначається важливими біологічними особливостями свиней – багатоплідністю, скоростиглістю, доброю оплатою кормів, нетривалим періодом поросності.

Вирощування поросят після відлучення є важливим етапом, тому що в цей період спостерігається висока енергія росту і розвитку поросят. Тому для швидкого досягнення тваринами товарної живої маси їм необхідна повноцінна годівля, збалансована за всіма поживними речовинами, макро- та мікроелементами і вітамінами.

Найбільш витратною частиною при вирощуванні свиней є корми (60-70% всіх витрат), тому дуже ретельно досліджується доцільність використання кормових добавок, особливо, коли вартість основних складових раціону відносно висока [2].

На інтенсивність росту відлучених поросят суттєво впливають незамінні амінокислоти, такі як лізин, метіонін, цистин, триптофан та їх співвідношення, яке повинно становити 1 : 0,7 : 0,2.

Поросята відчують нестачу в мінеральних елементах вже з перших днів життя, оскільки у материнському молоці

міститься недостатня кількість деяких мінеральних речовин, наприклад заліза та міді. Тому необхідно звернути особливу увагу на використання в годівлі свиней мікроелементів і вітамінів. Про доцільність їх використання свідчать показники, які отримують лише через певний проміжок часу.

При годівлі поросят після їх відлучення від свиноматок необхідно приділяти увагу і вмісту в раціоні клітковини, оскільки значна її кількість різко знижує перетравність і засвоєння всіх інших поживних речовин раціону [1].

Тому, метою нашої роботи була оцінка впливу компонентів раціонів годівлі на величину добових приростів відлучених поросят у певні періоди їх росту і розвитку.

Матеріали і методи. Науково-господарський дослід проводився на свинотоварній фермі СТОВ агрофірми «Маяк» Полонського району Хмельницької області.

Піддослідні групи поросят формувались із свинок і кабанчиків великої білої породи по 20 голів в кожній за принципом груп-аналогів з урахуванням походження, живої маси, статі, віку. Застосовувався груповий метод годівлі піддослідних тварин.

Основний раціон (ОР) годівлі для поросят I (контрольної) і II (дослідної) груп був однаковим і складався з пшеничної, ячмінної, вівсяної дерті, відвійок, макухи сонячної, екструдованих бобів. У раціоні (ОР1) для контрольної і дослідної груп було виключено вівсяна дерть, а додано сапоніт. З 60-денного віку раціон (ОР2) для контрольної і дослідної групи мав такий самий склад, як і попередні, за винятком крейди кормової і кухонної солі. А в раціон (ОР3) було введено тритікале.

Основні раціони (ОР; ОР1; ОР2; ОР3) годівлі для поросят дослідної групи були оптимізовані щодо потреб поросят певного віку та маси і збалансовані за вмістом вітамінів і мінералів за допомогою стартеру «Маяк» і преміксу фірми ТОВ „Текро-Дніпро” для відлучених поросят до 90-денного віку, який додатково містить горох, жито та біологічно активні речовини, що забезпечують тварин жиророзчинними вітамінами і лізином.

Схему досліді наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Схема проведення досліду

Група	Кількість тварин, голів	Жива маса при народженні, кг	Вік при відлученні, днів	Схема годівлі залежно від віку, днів			
				5-28	29-45	46-60	61-90
I к	20	1,35	45	Молоко матері + ОР	Молоко матері + ОР1	ОР2	ОР3
ІІд	20	1,40	45	Молоко матері + ОР + стартер «Маяк» 25%	Молоко матері + ОР1 + премікс	ОР2 + премікс	ОР3 + премікс

Оцінку середньої живої маси поросят здійснювали на підставі результатів зважування. Воно було індивідуальним, проводилось у віці 28, 45, 60, і 90 днів. Середньодобовий приріст тварин визначався у певні періоди: I період – з 5 по 28 день; II період – з 29 по 45 день; III період – з 46 по 60 день; IV період з 61 по 90 день (табл. 2).

Результати дослідження. Як свідчать отримані дані, різниця живої маси тварин, які споживали стартер «Маяк» і премікс, у порівнянні з контрольною групою склала 7,4%.

Показники середньодобових приростів відлучених поросят з початку досліду на всіх чотирьох етапів досліду поступово зростають, хоча необхідно відмітити, що III період для тварин всіх груп є критичним, оскільки в цей час зростання маси тварин уповільнюється. З одного боку це може бути пов'язано із тим, що в цей період відбувається відлучення поросят від свиноматок, а з іншого боку зміною раціону, що завжди викликає тимчасовий стрес у поросят. В IV періоді, спостерігається поступове збільшення приростів і наприкінці періоду середньодобові прирости поросят сягали 559 г для тварин контрольної групи і 639 г – для дослідної групи.

Таблиця 2

**Показники живої маси і середньодобових приростів
відлучених поросят у різні вікові періоди**

Групи	I період			II період			III період			IV період		
	Маса в 5 днів, кг	Маса в 28 днів, кг	Добовий приріст, г	Маса в 45 днів, кг	Середньодобовий приріст, г		Маса в 60 днів, кг	Середньодобовий приріст, г		Маса в 90 днів, кг	Середньодобовий приріст, г	
					за період, г	від початку досліду		за період, г	від початку досліду		за період, г	від початку досліду
I n=20	1,96	6,02	198,34	12,51	247,45	433,85	18,35	266,50	315,34	35,70	387,16	559,03
II n=20	2,07	7,07	225,02	13,67	298,52	468,97	19,83	310,21	355,05	38,34	403,52	639,14
td	6,80*	5,50*	5,02*	4,30*	-	3,95*	2,6**	-	4,88*	3,83**	-	5,13*

Примітка: * $P > 0,999$, ** $P > 0,99$

Порівняння показників середньодобових приростів вивітає закономірність, що властива для всіх періодів – прирости маси тварин, які отримували премікс фірми ТОВ «Текро-Дніпро» і стартер «Маяк» 25%, вищі, ніж у контрольної групи, на 12% в другому, на 13% в третьому і на 35% у четвертому періоді.

Результати оцінки поживності раціонів контрольної групи свідчать, що вміст у них обмінної енергії, сирого протеїну, перетравного протеїну, мінеральних речовин і вітамінів перебільшує потребу тварин на 160–370%. Вміст лізину і метіоніну з цистином переважає норму в 2-2,5 рази. Як відомо, поросята не здатні засвоювати таку велику кількість поживних речовин.

На рис.1 наведено залежність приросту тварин від величини відхилення від норми вмісту лізину і метіоніну з цистином.

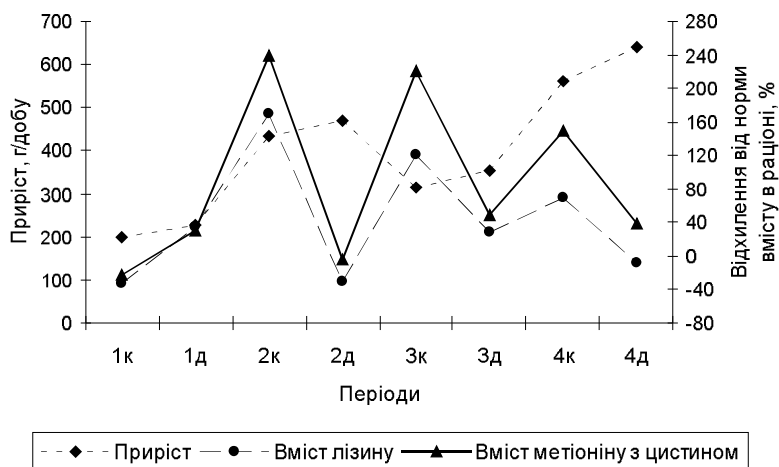

Рис.1. Вплив відхилень від норми вмісту лізину і метіоніну з цистином в раціонах годівлі на показник приросту відлучених поросят

Для тварин дослідної групи вміст лізину і метіоніну з цистином також коливається, і у другому періоді його не вистачає на 20%, що негативно впливає на показники приросту у

третьому періоді. В той час як перебільшення кількості лізину в раціоні поросят контрольної групи майже в три рази в тому самому періоді не приводить до покращення енергії росту, а навпаки, уповільнює її у наступному періоді, і, таким чином, викликає лише надмірні витрати лізину і значно збільшує кошовність раціону.

В раціонах тварин контрольної групи спостерігається підвищений в 1,5-3,5 рази вміст клітковини. Це може призвести до зниження середньодобових приростів за рахунок пригнічення засвоєння поживних речовин корму, погіршення їх перетравності. Вміст клітковини в раціонах тварин дослідної групи було оптимізовано, що пояснює більші прирости протягом усіх дослідних періодів (рис.2).

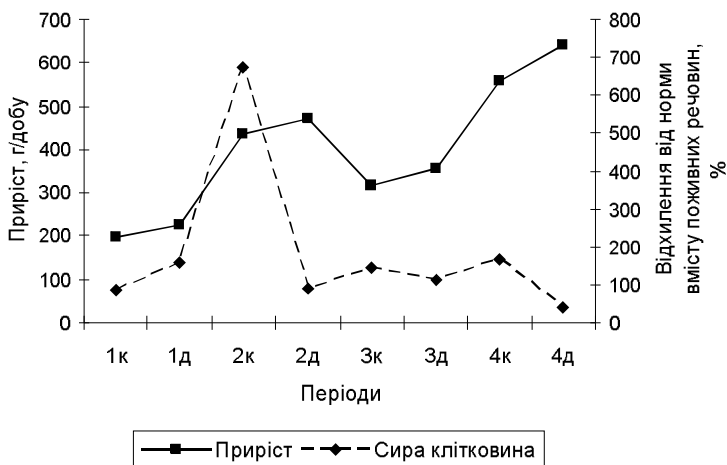

Рис.2. Вплив відхилень від норми вмісту сирої клітковини в раціонах годівлі на показник приросту відлучених поросят

Оскільки раціони годівлі поросят розрізнялися також і за вмістом мінеральних речовин та вітамінів, було проаналізовано вплив їхнього вмісту на середньодобові прирости тварин.

Залежність величини приросту поросят великої білої породи від вмісту заліза і цинку в раціонах наведено на рисунку 3.

Фізіологічна дія на організм тварин заліза в першу чергу пов'язана з процесами кровотворення, і тому відповідність його кількості потребам поросят сприяє кращим показникам росту. Однак, вміст заліза в раціонах як I-ої, так і II-ої груп коливається протягом всього часу досліду і нестача його в першому і другому періодах зменшує величину середньодобових приростів поросят в обох групах.

Роль цинку в процесах росту і розвитку поросят полягає у здійсненні ферментативних функцій і участі у синтезі білка в організмі тварин. Він впливає на процеси утворення кістяка і крові, необхідний для нормального розвитку епідермальних тканин, зв'язаний з обміном білків, жирів, вуглеводів, нуклеїнових кислот, мінеральних речовин і водним обміном [2]. Значне перебільшення його в раціонах тварин дослідної групи у другому періоді не дає позитивних результатів, а навпаки, погіршує показники добових приростів тварин у третьому періоді.

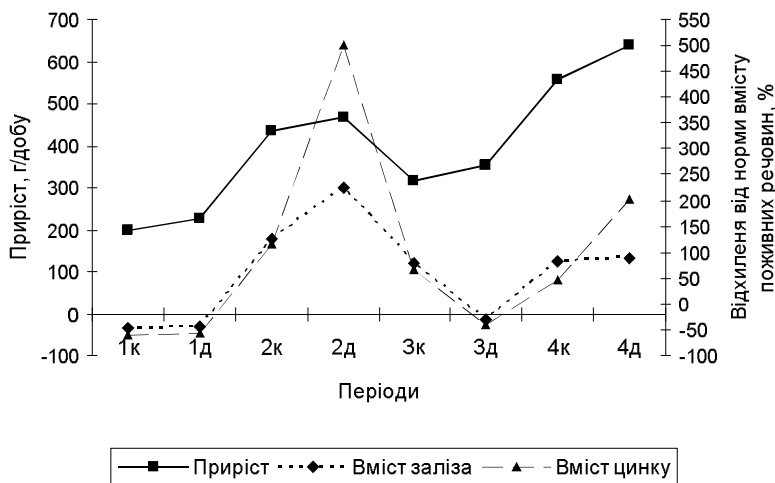

Рис.3. Вплив відхилень від норми вмісту заліза і цинку в раціонах годівлі на показник приросту відлучених поросят

Відомо, що суттєвий вплив на показники середньодобових приростів тварин здійснюють вітаміни, оскільки входять до складу багатьох ферментів, утворюють різні комплексні сполуки з білками, вуглеводами, жирами, гормонами, що відіграють важливу роль в обміні речовин. Нестача їх у кормах викликає порушення обміну речовин, різні захворювання і навіть загибель тварин.

Залежність середньодобових приростів поросят від вмісту вітамінів Е, В5 і вітамінів В2, В3 в раціонах наведено на рисунках 4 і 5.

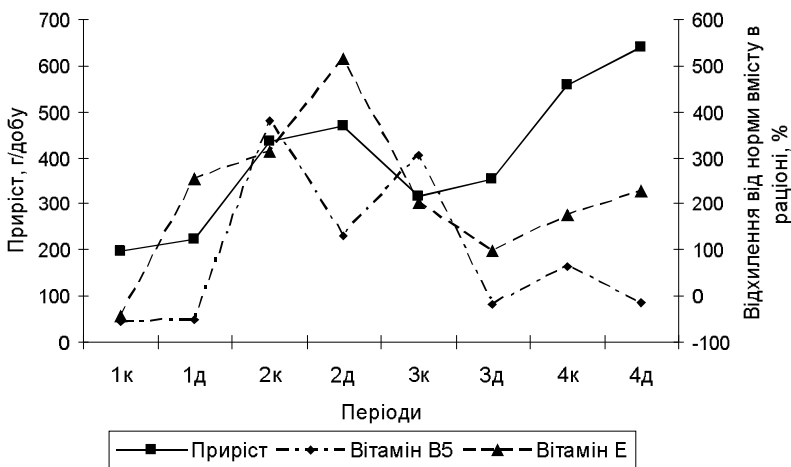

Рис.4. Вплив відхилень від норми вмісту вітамінів В5 і Е в раціонах годівлі на показник приросту відлучених поросят

Як свідчать отримані дані, спостерігаються суттєві коливання вмісту вітаміну В5 у раціонах обох груп, і тому зробити однозначні висновки стосовно залежності величини добових приростів від кількості вітаміну в раціонах складно. Для з'ясування цього питання необхідно дослідити також вміст триптофану в раціонах годівлі тварин, оскільки потреба свиней в нікотинової кислоті залежить від рівня триптофану в раціоні. Що стосується вітаміну Е, то спостерігається позитивна

кореляція між кількістю вітаміну в раціонах і енергією росту та розвитку тварин.

Така сама залежність існує й між вмістом вітаміну В2 і показниками приростів поросят, тим більш, що кількість його коливається в межах норми за виключенням першого періоду.

Більш складний зв'язок виявлено між рівнем вітаміну В3 і величиною середньодобових приростів тварин, однак, необхідно відмітити, що суттєве перебільшення його вмісту у другий і третій періоди в раціонах контрольної групи поросят не виявляє позитивного впливу, а навпаки, пригнічує енергію їх росту в порівнянні із тваринами дослідної групи.

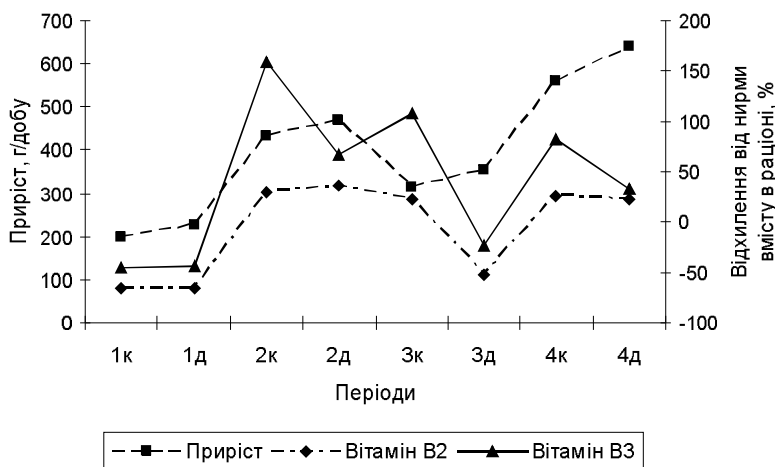

Рис.5. Вплив відхилень від норми вмісту вітаміну В2 і вітаміну В3 в раціоні годівлі на показник приросту відлучених поросят

З урахуванням того, що раціони годівлі дослідної групи поросят були оптимізовані за вмістом основних поживних речовин, для досягнення живої маси тварин в господарстві можна зменшити кількість кормів: пшениці – з 1,540 до 0,450 кг, ячменю – з 1,400 до 0,400 кг, екструдованих бобів – з 0,350 до 0,250 кг, макухи соняшnikової – з 0,350 до 0,200 кг, тритікала – з 1,050 до 0,500 кг. Це надасть змогу знизити вартість раціонів на 36-55%.

Висновки. Використання преміксу фірми ТОВ «Текро-Дніпро» і стартеру «Маяк» сприяло підвищенню живої маси поросят дослідної групи на 7,4%, а середньодобових приростів на 13% порівняно з контрольною.

Оптимізація раціонів годівлі відлучених поросят надає змогу зменшити кількість кормів, що використовуються, при одночасному збільшенні енергії росту і розвитку тварин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Медведєв В. О. Вирощування поросят / Медведєв В. О., Ткачук М. М. — К.: Урожай, 1990 — 112 с.
2. Юлевич О. І. Показники продуктивності підсисних поросят породи Дюрок української селекції при використанні різних добавок в раціонах годівлі / Юлевич О. І., Крамаренко С. С., Головатюк К. А. // Вісник Причорномор'я. — Миколаїв: МДАУ, 2007. — Вип. 4. — С. 169-177